

השקפה צעירה

עלון מספר 240

מבית קהילת "חזון הדור הצעיר" (ע"ד)

יום שישי
 ט' תמוז ה'תשע"ו (16.7.16)

מסיני בא... הרב פרופ' חביב יצחק

שכיחה בתורת העונשין המקראית, ויש בה כדי ללמד על חריגות העברה גם במסכת העברות החמורות שבתורה. דברים נכוחים בעניין חומרת האונס מבחינה מוסרית מצויים בפירושו הרמב"ן, (ספרד, המאה הי"ג) לתורה (שמות כב, 10):

חלק הכתוב בין אונס למפתה. ששם נאמר "ולו תהיה לאשה לא יוכל שלחה כל ימיו". והטעם, כי דרך ארץ להיות בחורי חמד מפתים בתולות, בנות הגדולים היפות, ואיננו הגון שיהא חוטא נשכר, ולכן פירש שלא ישאנה על כרחם וישלם להם... וכן דרך בני הגדולים לאנוס בנות הפחותים במעלה אשר אין להם כח כנגדם, ולכן אמר באונס "ולו תהיה לאשה" - על כרחו. ועל דעת רבותינו (כתובות לט ע"ב) גם שם בין היא בין אביה יכולין לעכב, כי איננו הגון שיקחנה על כרחם, ויעשה עמה שתי רעות. ופעמים שתהיה נכבדת ממנו, ולא יתכן שתתבזה בחטאו. והמשפט הישר שיהיו הנישואין בידה ולא בידו, שהוא ישאנה על כרחו, שלא יהיו בנות ישראל הפקר לבעלי הזרוע.

העיקרון הגדול הזה, "שלא יהיו בנות ישראל הפקר לבעלי הזרוע", היה ליסוד מוסד ולאבן פינה בהתייחסותם המהמירה של חכמי ישראל למעשי אונס...

כיוצא בזה מחמירים חז"ל והדין העברי עם מי שמשתמש במידע שגוי כדי לשדל נערה לאינס.

כך, למשל, פירש רד"ק על שם ודינה: וידבר על לב הנערה - בעבור שעניה, דיבר על לבה, שלא יחר לה, וכי הוא ישאנה לאשה, והוא נשיא הארץ.

כיוצא בזה פירש הרמב"ן: כי הנערה לא היתה מתרצה אליו, וצועקת וכוכה תמיד. וזה טעם "וידבר על לב הנערה". עד כאן תמצית דבריו של השופט חשין זצ"ל.

וכן במקרה של האשה הנידונה, הבעל מנצל את העובדה שהיא נמשכת לסגנון חיים שונה מזה שקיבלו על עצמם, וקיימו ומקיימים חסדי הקהילה בקפידה והצלחה, העובדה שהיא חריגה בקשיים שלה לחיות את הוויתור על קרבה, כדי להביא אותה למצבים של עבירות חמורות בתורה. מה עכשיו, מה עושה רב שמקבל מידע כזה לידיו, וימנע מחילול השם? לא מקנא בו.

והאתגר עוד קשה מכך, כי הפתרון של פנחס בימינו ברור שאינו מעשי, אם יקום איזה מקנא לשם וירצח נערה במצעד, לא ימנע חילול השם, להיפך. ועקרון שחל עלינו בכל אורך גלות החל הזה ש"דינה דמלכותא דינה" ז"א אין אדם יכול לקחת את הדין לידיו.

אך משה, שהיה נשוי למדיינית, אמנם אינו משמיע קולו נגד טענות זמרי בן סלוא על נכונות מעשה הפריצות, אלא משלים את התגובה ע"י סביבתו, הקהל עצמו. ז"א, משה אינו מנסה להסתיר את העבריינות והעבירה מהקהל, כי הוא סומך על החינוך שלו אותם שיגיבו נכון לעבירה. ופועל יוצא שהמשלם את המחיר היה העבריין, ולא רעייתו. ובכי הקהל היה על הקרבנות הילדים, ולא שהם יחרימו את אמן על שלא יכלה לחיות עם האשמה. הרי היא זו שהרגישה את תוכחת התורה על מעשיה עם בעלה. קשה לרמיין את חייו של הבעל בסיפור הנידון מהיום והלאה, אבל בכל זאת, אישה אבדה את חייה בשביל שכך יקרה.

לסיכום, מול עצת בלעם עוד אין לנו בני" פתרון סודי שעובר ומונע אבדות מעמנו. לעומת הכשלון של כל הנסיונות למנוע פריצות בעם, הדרך שממשיכה לפעול היא ההמלצה הכללית של התורה "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" ומזה בחר הרב אליהו דוקא לעשות פומבי ממעשי רב קלוקל, ולא לכסות על העבירה, ומזה בס"ד נשרוד את האתגר, ונצא ממנו מחוזקים באמונה ובשלום בית, עד בוא המשיח בב"א.

"משה כתב ספרו ופרשת בלעם" (בבא בתרא 14) השבוע מתבררת סיבה בלתי צפויה לתפילת הרבנים בכל הדורות שלא תבוא נשמתם בגלגול בדורו של משיח. אשה יהודיה התאבדה בסיבה שנראית כאשמתה, רצון לחיות חיים חילוניים. ואכן, כמה אני לא מקנא ברבנים מנהיגי הקהילות למיניהם. מול האתגר הבלתי אפשרי שהיהדות מתמודדת איתו במפגש בין מתיזנות ופיתוי מיצה"ר להעברה היעילה של מידע לכל סוגיו, מאדם לאדם. הקורא יסלח לי שאני מבזבז את זמנו כדי לחזור ולהדגיש, איני מנהיג ישראל ואיני מתחזה לכזה, איני מעזו לבקר את אלו שכן מנהיגים, ואני תומך בהחלטותיהם, תוך הבנה עד כמה קשה האמגר עימו הם מתמודדים בשביל כלל ישראל. החיבור בין האמנה החברתית של קהילה חרדית או דתית כזו או אחרת, עם מרכיבי החיים המשתנים, הטלפון החכם, הרשתות החברתיות, האינטרנט, ובכולם, צפוי וידוע שכל שאדם גדל בסביבה יותר מגונה, הוא יותר עשוי להפגע מהחשיפה מאשר יהודי חילוני, שהנפש שלו כבר עומה מהפיתוי, ואינה מרגישה אותו כתוצאה מההצפה.

עם זאת, המקרה מספר סיפור ממש מזעזע, שכן מעלה שאלות יסודיות על נכונות חלק מאמות המידה שהחברה היהודית דתית חיה עליהן. אם בעל מתיר, כל שכן מעודד, כל שכן כופה על אשתו מעשים האסורים בתורה, והיא, נשמתה אינן יכולות להתמודד עם האשמה, עד כדי רצון להשים קץ לחייה, מי אשם? האשה? מה קורה בראש ומערך השיקולים של מנהיג שמאיים על האשה שאם תוציא את הסיפור החוצה, לא תראה את ילדיה? באופן בסיסי הרב רוצה לצמצם את חילול השם הנורא, להגביל את התפשטות המידע לקהילתם, מחשש שעוד בני קהילה ילכו ויעשו מעשה, כגון ללכת למעסים במלון, גם אם התוצאות לחוטא היו הרות אסון, עדיין יהיו מהשומעים כאלו שיתפתו. נכון. אבל האם כך מורה לנו התורה? אין זה דיון הוגן, כי לא תשאלתי את הרב של קהילה כזו או אחרת מה עבר בראשו. יש לי צורך כאן לציין לטובת את הרב הגדול במקומותינו, הרב שמואל אליהו, שכשהגיע לידעתו מעשה דומה, מיד הרב/גבר הסורר הוצא מהקהילה, מיקומו נודע למשרטה, והאיש מצא עצמו בכלא. החלטת כזו של מנהיג קהילה מומזמת לראש הבור שלי כמו דברי התורה המהדהדים מתוך פסקי הדין של השופט חשין זצ"ל:

"עברת האינס היא מן העברות הכוזבות והחמורות במשפט העברי. תורת ישראל מאריכה בתיאור עונשו של "האונס והמפתה". וכבר במקרא, שבדרך כלל חוסך במילותיו, יש ביטוי לחומרת העברה ולסלידה הגדולה הימנה בהשוואת האונס לרוצח נפש. וכך נאמר בספר דברים (כב, כג-כט):

"ואם בשדה ימצא האיש את הנעץ המארה והחזיק בה האיש ושכב עמה, ומת האיש אשר שכב עמה לברדו. ולנעץ לא תעשה דבר אין לנעץ חטא מות, כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה. כי בשדה מצאה, צעקה הנעץ המארה ואין מושיע לה.

כי ימצא איש נעץ בתולה אשר לא ארשה ותפשה ושכב עמה, ונמצאו. ונתן האיש השכב עמה לאבי הנעץ חמשים כסף, ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו."

השוואת מעשה האונס לרצח, שהוא מן העברות החמורות ביותר לכולי עלמא, אינה תופעה

הצטרפו אלינו!

תוכניות חינוכיות לילדים ונוער • גמ"ח "רק בְּשִׁמְחוֹת" - השאלת ציוד לשמחות ולבית האבל • גמ"ח "לְבַרְיָאוֹת" השאלת ציוד רפואי וסיעודי • מרכז להפצת ערכי היהדות • חלוקת מצרכי מזון • ערבי תרבות • בית מדרש יוצר לדתיים ולחילוניים • מרכז התנדבות קהילתי • מרכז הדרכה • חוגי ילדים

- מה בפנים?
- חינוך באהבה שבעת פלאי עולם
- מושג השבוע עירוב
- מבט לעומק הפחד של בלק
- הלכה בהרחבה מלאכת חורש
- ממטעמי המטבח חמוצים

שבת פרשת "בלק"

כניסת שבת	19:26	הצור הגלילית
יציאת שבת	20:18	בית שאן
	20:33	

אישה את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק...

חידה שבועית אמיר צ'פניק

לפניכם 3 קערות מלאות בתפוחים. בקערה אחת תפוחים מתוקים, בקערה שניה תפוחים חמוצים ובקערה השלישית מעורבים שני הטעמים. על כל קערה כתוב במדבקה סוג התפוחים (מתוק, חמוץ, מעורב) אולם ידוע לכם שכל המדבקות לא נכונות. כיצד תוכלו ע"י טעימת תפוח אחד בלבד להחליף את כל המדבקות למקומם הנכון?

חידת מהשבוע שעבר

נתונים המספרים 9, 7, 8, 1. יש להשתמש בכל אחת מהספרות פעם אחת ולהגיע למס' 36 ע"י שימוש בארבעת פעולות החשבון האלמנטריות.

תשובה לשאלה מהשבוע שעבר

$$\frac{8}{1 - \frac{7}{9}}$$

חינוך בחיך ובאהבה ישראלה אלגלי

שבעת פלאי עולם

קבוצת תלמידים התבקשה לכתוב רשימה ובה לציין מהם שבעת פלאי העולם.

היו בניהם כמה חילוקי דעות, אך הפריטים הבאים זכו לדירוגים הגבוהים ביותר:

- 1 הפירמידות במצרים
- 2 הטאג מאהל
- 3 הקניון הגדול
- 4 בניין האמפייר סטייט
- 5 תעלת פנמה
- 6 כנסיית סנט פיטר
- 7 החומה הסינית

בזמן שהמורה אספה את הפתקים של כולם היא הבחינה בכך שתלמידה אחת עדיין לא סיימה את עבודתה. היא שאלה אותה אם היא זקוקה לעזרה עם הרשימה והתלמידה השיבה בחיוב "לא הצלחתי להחליט, כי יש כל כך הרבה פלאים", אמרה המורה: "אם כך ספרי לנו מה האפשרויות ואולי אנחנו נעזור". הילדה היססה ואז הקריאה ברבים את מה שכתבה, "אני חושבת ששבעת פלאי עולם הם: 1 לראות. 2 לשמוע. 3 לגעת. 4 לטעום. 5 להרגיש. 6 לצחוק. 7 לאהוב.

הדממה שהשתררה בחדר הייתה עמוקה, שניתן היה כמעט לשמוע את קולות הלמות ליבם של הנוכחים. הדברים שאנו מתעלמים מהם, כיוון שהם נראים פשוטים ורגילים – הדברים שאנו תופסים כמובנים מאליהם – הם אכן מופלאים!

זוהי תזכורת עדינה לכך שאת הדברים יקרי הערך ביותר בחיים לא ניתן לבנות או לקנות.

נקודות לחשיבה

*חשיבה יצירתית – לחשוב "מחוץ לקופסא" לא פשוטו כמשמעו, אילו באמת פלאי עולם, תשאלו את האנשים שעברו מחלות קשות או, לא עלינו, תאונות שונות וצריכים ללמוד לדבר, או ללכת, או אפילו לקום, מה החלום שלהם ומה הם היו נותנים כדי לשוב ולהיות כפי שהיו קודם.

*הערכה לקיים – יש לחנך את הילדים להוקיר ולהעריך את הדברים שלכאורה מובנים מאליהם ולומר תודה ולהודות לאל על כל מה שיש לנו, לדעת להעריך את הקיים ולא לחכות עד שיחסר.

בס"ד

קהילת חזון הדור הצעיר

נשמח לארח את אירועיכם!

תפילות השבת בבית המדרש

"חזון הדור הצעיר"

(סניף חצור) שבת פרשת "בלק"

ערב שבת

מניין ראשון - 18:15 (תפילת פלג)

מניין שני - 19:20

שבת בבוקר: 08:00 (קורבנות)

קידוש וכיבוד: 10:09

תהילים לילדים: 17:00

שיעור: הרב אהרון חדד - 19:15

תפילת מוצאי שבת - 20:15

לפרטים מיכאל דאודי: 0525241675

נר ה' נשמת אדם

יזכור

מרדכי בן מרים ז"ל	◇	מרים בת מורורי ז"ל	◇
מרים בת וואסי ז"ל	◇	רבקה בת פרי ז"ל	◇
עיוש בר איטו ז"ל	◇	דוד בן יהודה ז"ל	◇
ליזי בת מרים ז"ל	◇	רחמים בן יהודה ז"ל	◇
עזיזה איבגי בת סולטנה	◇	מרדכי בן ציפורה ז"ל	◇

מושב השבוע

גרשון האריס

עירוב

איסור ההוצאה מרשות לרשות בשבת תלוי ישירות להגדרת מרחב מסוים כרשות הרבים לפי התורה. אך כפי שכתבנו לפני שבועיים, בין רשות היחיד ולרשות הרבים, קיימת עוד מושג הנקרא "כרמלית", שלצורך העניין לא נחשבת כרשות יחיד היותה פתוחה, אך גם לא רשות של הרבים, היות והיא לא עומדת בקריטריונים שהתורה וחז"ל קבעו לרשות זו.

להלכה למעשה כיום, כמעט אין מקום בערי ישראל הנחשב כ"רשות הרבים" מן התורה, וכמעט כל המקומות הציבוריים הפתוחים באזורי מגורים נחשבים כ"כרמלית". ניתן להפוך כרמלית לרשות היחיד ע"י הקמת "עירוב", ובכך להתיר לאדם לטלטל בשבת בלי לעובר על כל איסור מן התורה של הוצאה מרשות לרשות.

"עירוב", אם כן, הוא שטח של "כרמלית" מוקף בסוג של מחיצות פיזיות. מחיצות אלו יכולות להיות קירות, גדרות, קווי ועמודי חשמל/טלפון (אחרי בדיקה של מומחים בהלכה), וגם מחיצה "טבעית" כמו חוף, צוק, ועוד. ולפי ההלכה, אותן מחיצות אינן חייבות להיות "קשוחות", אלא מספיק שתהיינה כמו "צורת הפתח", הנחשבת מבחינה הלכתית למחיצה כשרה. על כן, רוב העירובים בישראל מורכבים מעמודים ייעודיים שמעליהם עובר חוט דק מתוח מסביב לכל היישוב.

אולם, כדי להיות "בתוקף" העירוב חייב להיות "כשר", ומדי שבוע בכל מקום, נציגי הרבנות/מועצה דתית עורכים בדיקה מקיפה על כל חלקי העירוב, כולל בדיקות באם העירוב נקרע או נפל בקטע מסוים ו/או באם החוט מתוח כראוי, העמודים עומדים כמו שצריך ועוד. ואם העירוב לא תקין, ולא תוקן לפני כניסת שבת, אז באותה שבת אסור לטלטל גם מרשות היחיד לתוך כרמלית.

סיפור משקפיים טובות

אוהד דהן

ההבדל ביני לביני

כשהתעוררה גברת בלום בבוקרה של אותה שבת, אמרה לבעלה כי בקרוב מאוד יהיה עליהם למהר לבית החולים. היא היתה בחודש התשיעי להריונה והרגישה שצירי הלידה שלה מתחילים. היא ביקשה ממנו לשוב מבית הכנסת עוד לפני תום התפילה כדי שיוכלו לנסוע. הוא הלך לבית הכנסת, אך יצא מיד לאחר אמירת 'קדושה' של תפילת מוסף, ונחפז לשוב הביתה. בשעה שהסיר את טליתו, הבחין באדם נוסף מן העבר השני המסיר אף הוא את טליתו ומניחה במקומה. 'אח, מה קורה עם אנשים', הרהר מר בלום לעצמו, "למה הוא לא יכול לחכות עד סוף התפילה? מדוע הוא כה ממהר? החמין ימתין לו עשר דקות נוספות..." כשהגיע מר בלום לבית החולים בלווית אשתו, את מי אתם חושבים שהוא פגש שם?

הלכה בהרחבה

הרב אהרון חדד

ל"ט מלאכות - חורש

מסקנות ודינים הלכה למעשה שעלו בשיעור בבית מדרשינו

שאלה: האם מותר לטאטא את הבית בשבת ומה הדין לשטוף את הבית

הלכה למעשה:

מותר לטאטא את הבית בשבת בתנאי שזה מקום מרוצף אבל אסור לשטוף את הבית בשבת גם במקום מרוצף. ובמקום שיש לכלוך נקודתי או שנשפך מים או מיץ מותר לגרוף את המים במקל גומי בלבד.

הלכה בהרחבה:

מין הבית יוסף בסימן שלז' שאף על פי שכיבוד הבית מותר במרוצף, הדחה אסורה וגזרו בה משום שאין בה צורך כמו בכיבוד.

ושמירת שבת כהלכתה כתב מכל מקום נראה שאם הקרקע התלכלכה, הוי דבר שיש בו צורך וכן פסק החזון עובדיה חלק ד' לכן במקרה שהילד שפך מאכל על הרצפה או הקיא, או בימי החורף שהרצפה התלכלכה בבובץ התירו חכמים לנקות את הלכלוך אע"פ ששופך מים וגורף מותר והדרך לנקות את הלכלוך הנ"ל היא להרים קודם כל עם כף אשפה את הלכלוך הגס ואחר כך ישפוך מעט מים וישפכם על הלכלוך ואם יכול ליטול ידיים או לשטוף את ידיו על הלכלוך עדיף שעל ידי הערמה הוא עושה ואין זה חובה, ולאחר שגרף את המים יכול להעביר מטלית יבשה ולספוג בעדינות את המים שנשארו.

וכן בשבת חתן וכדומה שהרצפה מלוכלכת עדיף שיעשה כנזכר.

שיעור בהלכה מפי הרב אהרון חדד הי"ו מתקיים בבית מדרשנו "חזון הדור הצעיר"

(מול לשכת התעסוקה)

בכל יום שבת בשעה 19:15

ואח"כ תפילת ערבית של מוצ"ש בשעה 20:15

ברכה והצלחה לכל בית ישראל ובכללם ל...

ברכה והצלחה

אל נא רפא נא לה

אוסנת יסכה בת רבקה

בירקן בת רותי

חנה בת מרים

רון בר עדנה

אליה בת סיגל

אביגדור בן שרה

עדה עטייה

נתנאל טלקר

עוזי שלי

יצחק ראש

שלום מלכה

פתגם חסידי

הרב ישראל ניסן מור יוסף

אדמו"ר הרש"ב אמר: "פתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו'מנקה' את הלב. הנהגה טובה חסידית 'מאירה' את הבית. ניגון חסידי מחזק את התקוה והבטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

ממטעמי המטבח

יפית כהן

חמוצים

חומץ
1/4 כפית קרי
1 כף מלח
1/2 כפית פלפל אנגלי
6 שיני שום
צנצנת גדולה אטומה.

המצרכים:

1 כרובית מופרדת לפרחים
גזרים חתוכים לעיגולים
1/4 כרוב חתוך גס
פלפל חריף חתוך לטבעות

אופן ההכנה:

להשרות את פלחי הכרובית במים ומלח 1/2 שעה ולסנן את המים בתום הזמן. לשפוך על פלחי הכרובית מים ורתחים כך שיכסו את הכרובית ל 5 דק. לקחת סיר של 5 ליטר ולמלאו במים שיהווה 1/4 מגובה הסיר. לשפוך לתוך הסיר 1/4 בקבוק חומץ.

להרתיח את המים עם החומץ ולהוסיף את המלח, קרי, פלפל אנגלי, שום ופלפל חריף.

לקרר היטב את הנוזל.

בצנצנת להכניס את כל הירקות לסירוגין: כרוב, גזר, כרובית, כרוב...

לשפוך את הנוזל על הירקות. על הנוזל לכסות את כל הירקות. במידה וזה לא מספיק להוסיף כוס מים קרים + כפית מלח.

לכסות את הירקות בשקית ניילון ולסגור את הצנצנת.

החמוצים מוכנים כעבור חמישה ימים. אין לפתוח את הצנצנת עד אז!

מעוניין לתרום ספר תורה ?!

חשוב לך שיקראו בספר התורה מידי שבוע ?

בת המדרש "חזון הדור הצעיר" מבקש את עזרתכם

בתרומת ספר תורה ספרדי שאינו משוח

לפרטים מיכאל 0525241675

"כשפותחים חלון לעתיד,

יש לסגור דלת לעבר,

על מנת שרוח הפרצים

לא תעיף את ההווה."

הפתגם השבועי

מבט לעומק

הרב מנחם סוכות

הפחד של בלק

כשבלק מתאר בפני בלעם את החשש שלו מישראל הוא אומר "הנה עם יצא ממצרים, הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממלי".

לפי החסידות הפחד של בלק לא היה רק פחד ממלחמה, היה פה משהו הרבה יותר עמוק וגורלי שאותו הוא מתאר במילים האלו.

נתבונן בפסוקים ונראה מה באמת הפחיד את בלק?

וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צְפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶמְרֵי.

וַיֵּגֶר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד, כִּי רַב הוּא, וַיִּקְץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

כשה' ברא את העולם הוא התחיל בבריאת האור, אור שהולך מסוף העולם ועד סופו, הכל היה ברור ומואר, הכל היה יפה כל כך ששלל לחלוטין את אפשרות הבחירה, את המטרה לשמה נברא העולם.

האור הזה נגנז, הוא נמצא מוסתר מתחת למעטה של ארציות, של גשמיות. מבט שטחי על העולם רואה בו רק חומר, התנהלות טבעית וחסרת משמעות או מטרה. לא זו בלבד שהאור לא נראה, בעולם מתגלה המון רוע, כאב וסבל. העולם נקרא כך על שם ההעלם, הוא מסתיר את מהותו הפנימית וככל שאנחנו ממשיכים לחיות בו אנו רואים יותר ויותר חושך.

עם ישראל יצא ממצרים וקיבל שליחות, "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך", הם מתחילים אט אט לגלות את האור הגנוז בתוך החושך, את הטוב הצפון במעמקי העולם הגשמי. הם מצליחים לשוב ולהבהיר לעולם את מה שהעיד עליו הבורא "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד". המדרש מבאר ש"מאוד" הוא דווקא החלקים שנראים לנו פחות טובים, יצר הרע, מלאך המוות, דווקא הם שמעצימים את הטוב, שניתנו בכדי לתת משמעות עמוקה יותר לבחירתו הטובה של האדם.

"וַיֵּגֶר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד, כִּי רַב הוּא", כשמואב רואים את העם מגיע עם ה"מאוד" ועם ה"רב" [-"מה רב טובך"] הם מפחדים. בלק צועק: "הנה כסה את עין הארץ", העין שכל כך הסתגלה לראות את הארץ, את הארציות והגשמיות, מתחילה לאבד מכוחה. הוא מדבר על "כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶמְרֵי", זו לא רק המלחמה הפיזית, זה גם על איך שהם הפכו את "ארץ האמורי" ל"ארץ ישראל", איך הם הצליחו להסיר את המסווה מעל האמת הקדושה שהייתה שנים כה רבות בהסתרה. והגרוע מכל - "והוא ישב ממלי", אני הבא בתור. עוד רגע יתגלה פה משהו שכל כך חשוב לנו להסתיר.

"פן יראה בעיניו, ובאזניו ישמע, ולקבו יבין, ושב ורפא לו". הפחד הגדול של הרוע הוא שיתגלה כמה אין בו ממש, שמישהו רק יקום ויפתח את העיניים ויראה כמה שהכול באמת טוב, כמה אור מסתתר מתחת למעבי החשיכה.

(מבוסס על תורתו של השפת אמת)